

2019 - 20

PARTHENÓN-FRÍZ TEREM
KÖRÖSÉNYI TEREM
2019. szeptember 17 – 2020. március 21.

Előszó

Épülettervek és makettek; Simeon műtermi elemekből épített oszlopa; beton-repülőgépek, beton-propeller és beton-zászló; kenyér, hagyma, tojás fából és paprika kőből; éjjeli lakótelepen hálóköntösben cigarettázó néni; esővíz csepegése által okozott erózió; összevarrt nyírfakéreg; 3D szobabelső; főnévi igenevek; repedezett vályog-tengely; gipszpálma, Mercedes csomagtartó és fejetlenség. Papír, fa, vászon, vas, kő, beton, üveg, porcelán, fólia, agyag, gipsz, gumi, gyertya, vályog, kéreg, műanyag, print, fotó és víz. Természetes fény, neon-, higanygőz-, led-, spotlámpa, gyertyafény. Nipp, kisplasztika, szobor, relief, helyspecifikus installáció, videó. Mintázás, faragás, konstrukció, direktöntvény, varrás, talált tárgy. Függesztés, támasztás, akasztás, ragasztás, lerakás. A tér lehatárolása, megnyitása, átalakítása, bevilágítása, tükrözése; virtuális tér; szavak fizikai tere. Állítás, tagadás, kérdés, felszólítás. Kiterjesztett szobrászati tér hatvan négyzetméteren.

A Parthenón-fríz Terem különleges hely: a Magyar Képzőművészeti Egyetem területén, az Epreskertben klasszikus görög templomot idéző homlokzat mögött meghúzódó, az üvegtető révén állandó szórt fényvel megvilágított korábbi epreskerti szobrásműterem, amelynek falán a Parthenón frízének gipszmásolatai futnak körbe, egyúttal történeti és művészeti kontextusba helyezve azt. Különlegessége azonban nemcsak ebben rejlik egyedülálló módon a kiállítások kizárólagosan egyetlen műfajra, a szobrászatra koncentrálnak. A szobrászaton belül a lehető legszélesebb a merítés, mint e katalógusban is szereplő kiállításokra utaló, fenti felsorolásból is kitetszik – s e felsorolás lehetett volna hosszabb is, ha a koronavírus miatti vészleállás nem eredményezi a tanév utolsó kiállításainak kényszerű elhalasztását. A szobrászat fogalma talán már túl szűk is, helyesebb lenne inkább olyan alkotókat és alkotásokat említeni, akik és amelyek a térrel és a formával foglalkoznak. Ebben az értelemben a Parthenón-fríz Terem a maga korlátozott, szerény eszközeivel példaként is szolgálhat a kultúra területén: békésen megférnek egymás mellett a különféle művészeti törekvések, amelyek egyazon médiumot használják közvetítőként.

A kiállítók között szobrász és nem szobrász végzettségűek egyaránt akadnak; a Szobrász Tanszék kurzusainak bemutatói mellett egy-egy szobrászati technika művészteleni kiállítás keretén belüli bemutatására is van mód; fontos helyszíne pályakezdő alkotók első önálló kiállításainak, de a középgeneráció vagy idősebb alkotók is szívesen kiállítanak. Teszik ezt annak ellenére, hogy a Szobrász Tanszék oktatási programjának részeként a kiállítások szinte futószalagon követik egymást: az egyetemi szemeszterek szorgalmi időszakaihoz igazodva kéthetente, keddenként vannak a megnyitók, az egyes kiállítások bontására és a következő installálására így alig három nap marad. A legnagyobb elismerés és köszönet így magukat a művészeket illeti, akik ilyen feltételek mellett is szívesen tesznek eleget a felkéréseknek és hoznak létre magas színvonalú kiállításokat mindannyiunk örömére!

Szabó Ádám

Elképzelt beszélgetés egy szobrász és egy építész között (részletek)

Készült Zombor Gábor *Elegendő építész* és Boros Miklós János *Személyes képmások* című írásai alapján.

A „dráma” dialógusai az eredeti szövegrészletekből összeollóztak; a párbeszéd ebből kifolyólag kissé csiszolatlanok.

B.M.J. – A tér a filozófia és a gondolkodás egyik alapfogalma. A szobrász /és építész/ számára inkább alapanyag; alakítható, változtatható. Egy szobor kiindulópontja számomra lehet egyfajta megérzés, érzet, benyomás, jelenség-látvány, ami kezdetben artikulálatlan, pontos formákkal, szavakkal egyáltalán nem, vagy csak körülményesen írható körül.

Z.G. – A terek elsődleges formái a tudat szintjén jönnek létre, a velük kapcsolatos vágyak első átirataként. Másodjára a téri minőségek építészeti terv formájában válnak fizikai valósággá, hordozva egy lehetséges világ létrejöttének képzetes, absztrakt kódrendszerét. A harmadik átmenet a terv térré válása, az építés folyamata, melyet a negyedik fordítás követ: a terek olvasata, a használatban való megéltség mindennapisága. Amennyiben az építészetnek csak használói vagyunk, úgy az primer minőségében hat ránk, nem válik számunkra lényegivé áthagyományozódásának végtelen folyamata, helyi vonatkozású örökségének értéke, személyes használatú mintázatainak jelentősége. Mindezek összessége akkor válik láthatóvá, az alakulás folyamatában akkor nyer igazi értelmet, ha az építészeti megéltségének használói szintje alkotóivá lényegül. Ez teremtő állapot, ahol a jelenvalóság által az építészeti megélt minőséggé válik.

B.M.J. – Folyamatokról, jelenségekről, mindennapiságról, jelenvalóságról is beszélünk...hogyan állunk az idővel?

Z.G. – A ház és tereinek időbeli vonatkozásai fogalmilag az örökletességgel, kontinuitással kapcsolatosak a hasonlatosság olyan jellegzetes esetét képezve, ahol az idő jelentőséggel bír, az időrend ugyanakkor sokszorosán összetetté válik: a múlt a jelen által formálja a jövőt, de a jelen a jövő által is képes alakítani a múltot.

B.M.J. – Úgy is mondhatnánk abszolút jelen, egyidejűség, nem múlt jellegű idő, gnómikus jelen. József Attila szerint „a műalkotás olyan megkezdett és befejezett történet, amelyet ... a megkezdettség állandó be nem fejezésének és a befejezettség állandó meg nem kezdésének végtelenségében észlelünk”

Z.G. – Épített terek esetében soha nem beszélhetünk befejezettségről. Minden átmeneti állapota az anyagnak és az alkotó szellemnek. A be nem fejezett házakat élet járja át. Megszülettek, de nincsenek kész. Nem is lesznek soha. Magukba rejtik azt az igazságot, hogy soha semmi sem készülhet el igazán. A jó épület ilyen: be nem fejezett ház. Az építészeti alapvetően folyamat jellegű.

B.M.J. – Számomra a szobor a tér csendje. (...)

Z.G. – A csendes építészeti tudattalanja. Egyidős a formált világgal. Szándéktalan, áttételmentes, alakuló minőség. Megszületésének feltétele egyfajta eredendő közvetlenség vagy azonosság: a jelenlét legmagasabb foka, ahol az alkotó azonos a használóval, a tárgy a tájjal, a dolog értelme a dologgal. Az az állapot, ahol a dolgok egymáshoz való közelsége olyan közvetlen, hogy megszűnik a köztük lévő átmeneti minőség, a dolgok önmagukká válnak. A csendesség olyan az építészetben, mint az állítmány nélküli mondat, mint a cselekmény nélküli film, mint hasonlat nélküli hasonlóság. A csendesség elválaszthatatlan minősége építészeti tereknek.

Boros Miklós János

• Kiállítási enteriőr

Van-e a magáynak stílusa? – ezt a kérdést teszi fel Komoróczy Tamás legújabb kiállításában. A kérdésben egy paradoxon rejtőzik, hiszen miért kellene külső formát adnunk valaminek, amit mások elől éppen elrejtenei akarunk. Vagy az ember soha nem rejt el a magányát? Esetleg miközben elrejt, alig várja, hogy végre vegye már észre valaki? A kiállítás az egyik legnagyobb „stilisztá”, az Oszlopos Simeon alakjához tér vissza a magány exhibicionizmusának eredetét kutatva.”

Seregi Tamás

• Komoróczy Tamás: A stílus maga a pillér helyspecifikus installáció 2019

Negyedik éve bebetonozott tény a Monostori Művésztelep léte és az, hogy az ott készült alkotásokból kiállítás nyílik Budapesten. Az idei tárlat rendhagyó, hiszen az elmúlt négy évben készült alkotásokból láthatunk válogatást. Olyan művek szerepelnek, amelyek markánsan kirajzolják az elmúlt évek tematikáit és hangulatát.

Veres Balázs, a művésztelep életrehívója és vezetője 2016 óta rendezi meg a nyári találkozót a szigeten, amelyet jelentős helyi összefogás segít. 2019-ben nemzetközivé vált a telep a kanadai-japán építész-képzőművész, David Umemoto meghívásával. Unikális, hogy egy szobrászatinak definiált művésztelepen ennyire sokféle alkotó kísérletezzen egy olyan anyaggal, ami első pillantásra nem mondható éppen nemesnek. A beton az egyik legrégebbi építőanyagunk, amelyet már az ókori rómaiak is használtak, itt Pannónia területén is. Szoboralapanyagként kevésbé ismert, használata szokatlannak tűnhet, de ha az itt látható munkákra tekintünk, akkor nyilvánvaló, hogy az anyag új értelmezést kapott. A cement, a mészkő, a kavics, a homok és a víz pontos elegye akár eredendően is jelentőségteljes lehet, elég, ha az ókori Róma templomára, a több mint kétezer éves Pantheon máig a világ legnagyobb átmérőjű vasalatlan betonszerkezetű kupolájára gondolunk. A telepen használt betont, olyan könnyűszerkezetes, öntömörödő és a művészi megformáláshoz ideális anyaggá kísérletezte ki Csurgai Ferenc és Veres Balázs, ami a magas művészet közvetítőjévé válhatott. Az építőiparból ismert szürke massa mély tartalmakat és üzeneteket képes közvetíteni. A festett, anyagában pigmentált, illetve formázott beton így akár hordozóként is értelmezhető, amely engedi a mögöttes tartalmak megnyilatkozását.

A telepen alkotó és most kiállító szobrászművészek közül sokan Csurgai tanítványai, így Veres, Szalay Péter, Varga Tibor, a többiek pedig általuk meghívott szobrászok, Kuti László, Hack Ferenc és a pécsi egyetemista, Fekete Lilla. A térbeli és sokszor színezett munkákban a beton sokféle dimenziót és újszerű értelmezést kapott. A festő- illetve képzőművészek, Bánki Ákos, Batykó Róbert, Mátrai Erik, Nagy Zsófia Magdolna, Tollas Erik és Oláh Orsolya a legkülönbözőbb módokon alkották meg sík, reliefszerű munkáikat és plasztikáikat. A keramikus Várbíró Kinga Evelin és az üvegszobrász Szilágyi Csilla a számukra legismertebb anyagokat használják, hogy ötvözzék azokat a betonnal. Az elmúlt évek négy művésztelepén részt vett alkotók a közös gondolkodás és munka során sokat tanultak az anyagról és a sajátos betonöntési folyamatokról. A Művésztelep tagjai így kapcsolódnak már negyedik éve Budapesthez.

Fazakas Réka

Kiállítók:

Batykó Róbert, Bánki Ákos, Csurgai Ferenc, David Umemoto, Fekete Lilla, Hack Ferenc, Kuti László, Mátrai Erik, Nagy Zsófia Magdolna, Oláh Orsolya, Szalay Péter, Szilágyi Csilla, Tollas Erik, Varga Tibor, Várbíró Kinga Evelin, Veres Balázs

• Kiállítási enteriőr

Válogatás a Magyar Képzőművészeti Egyetem Szobrász Tanszékének 2019 nyarán rendezett zalaszentgróti, nagyatádi, tokaji és skóciai művésztelepeken készült hallgatói munkákból.

Kiállítók:

Gyuk Krisztina, Harsány Patrícia, Horváth Gergely, Kecő Kristóf, Krausz Dániel, Leitert Vivien, Polgár Botond, Varga Richárd

• **Krausz Dániel Csaba: Reggeli Bréma után**
tölgyfa 45x55x30 cm 2019

• **Harsány Patrícia: Támasz**
mészkö 25x8x8 cm 2019

• **Gyuk Krisztina: Mózeskosár**
mészkö, fonott kosár 25x74x20 cm 2019

• **Varga Richárd: Paprika**
mészkö 28x45x20 cm 2019

Gombos Andrea plasztikai interaktívak, de nem a szó szoros értelmében. Méretükkel, a Parthenón-fríz Terem sötétjében hívogató megvilágításukkal közeledésre, az aprólékos részletek minél közelebbi megfigyelésére csábítanak, míg a plasztikákba sűrített történetek a jelenetekbe való belépésre szólítják fel nézőiket. Mind a *Sebi, ne gyere ide, mert itt az én világom van!*, mind a *Mindjárt hajnalodik, most már sárga az idő* nem csupán nézőpontváltásra, testhelyzetünk módosítására készítet minket. Mély megélésükhöz be kell lépnünk a jelenetekbe, észrevenni és megélni a legapróbb részleteiket. Ezzel a szimbolikus belépéssel lelkünk mélyére is szállhatunk, így válnak az idill és törékeny atmoszférájú jelenetek lelkünk boncolgatásává, legmélyebb bugyraiba rejtett érzelmeivel való szembenézéssé.

A plasztikák megértéséhez és megéléséhez elsőként le kell bontanunk az általunk emelt korlátokat és el kell engednünk az előítéleteinket: amit a szobrokkal, azok megjelenési formájával, anyagával, méretével és formanyelvével kapcsolatban az évek folyamán felépítettünk magunkban tapasztalataink és iskolai tanulmányaink által. Agyunkban persze egymás után ugranak fel a képek a nagyszülők polcain sorakozó nippokról és a rajzórán látott rokokó bukolikus porcelánjelenetekről, esetleg eszünkbe juthatnak a diorámák és dobozterek koncentrált történetmesélési módja. Ezt követően már beléphetünk a művek „terébe”, hogy alaposan szemügyre vegyük az általuk felvetett kérdéseket, problémákat. Ekkor már felsejlik bennünk az érzet, hogy az otthonos, ismerős és néhol edeskes esztétika mögött valami komolyabb üzenet is lapul. A jelenetek, ha nem is tragédiát, de valamiféle életigazságot, tanulságot mesélnek el nekünk.

A sötét tér intimitásában önvizsgálatra, szembenézésre és ezen életigazságok feltárására ad lehetőséget ez a két jelenet, amelyek olyan összetett és ambivalens érzelmeket is képesek egyetlen pillanatba sűríteni, mint a magány, amely helyzettől függően akár felemelő, sorsfordító találkozások és felismerések ajándékát is biztosíthatják számunkra. Tükrök ezek, amelyek mélyre eltemetett gondolatokat és érzelmeket hoznak felszínre szemlélőjűnkben. A *Sebi, ne gyere ide, mert itt az én világom van!*-t szemlélve szinte érezzük a meleg nyári nap erejét a bőrünkön, de a fluoreszkáló kisfiúalak felemelt karjában koncentráló merev elutasítás a „vágyott, de soha el nem ért” csaldottságát hordozza magában. Egy másik világ ígéretét, amely talán örökre elérhetetlen marad számunkra. Folytonosan célként előttünk lebegve, de figyelmeztetve minket arra, hogy a megtisztulást csak kemény munka árán érhetjük el. Az éjjeli lakótelepi jelenet egyetlen szereplője, a kihalt emberi környezetben bizarr módon élettel teli dohányzó idős néni a kívülállóság kettős lélekállapotát idézi fel bennünk: egyszerre kitaszított és magányos, de éppen ezen sajátos nézőpontjából eredően képes a dolgokat valósan látni és bölcsen megítélni.

A nagyfokú precizitással és türelemmel kidolgozott jelenetek így válnak az első elragadtatott csodálkozás után súlyos igazságok koncentrált hirdetőivé, komplementatív terekké, belső világunkba nyíló rejtélyes ajtókká.

Somogyi-Rohonczy Zsófia

• Kiállítás enteriőr

Sánta Botond 8. nap című kiállítása az alkotói folyamat, az idő és a jelenlét gondolatát helyezi kiállítási koncepciójának középpontjába, és a 8. nap problematikáját vizsgálja. A 8. nap az idő és az emberi élet hetekre bontott körforgásában a hét napjai után következő nap. A várva várt alkotó-idő napja, annak az alkotásnak a napja, amit az előző hét nap külső tényezői megakadályoztak. A 8. nap a teremtés utáni emberi élet, az úton lét gondolatának asszociációját is hordozza, így a 8. nap az élettel teljes összefüggésben megvalósuló alkotói folyamat szimbólumává válik. Kérdés azonban, hogy létezik-e a valós időben és térben 8. nap, és hogy a vizionált koncepció és az anyagok materiális tulajdonságai – mint külső tényezők – hogyan alakítják az alkotói folyamatot és magát az alkotást.

A *Térerő* című interaktív munkában a valós tér és a virtuális tér, ill. a valós idő és a virtuális idő dilemmájával foglalkozik. A szobrászat valós térben való megjelenést követel az alkotástól. Ezt testesíti meg a gyertya, ami fizikailag jelen van, lángjának fénye, illata érzékelhető. A loopolt videóban látható fűjás azonban virtuális térben jelenik meg, látható és hallható ugyan, de hatása a valóságban nem tapasztalható. A munka egyrészt a virtuális térben és időben való jelenlét társadalmi jelenségeiről, pl. a mindent átható mobiltelefon-használat hatásmechanizmusáról tesz fel kérdéseket. Ugyanakkor arra a szobrászművészeti állásfoglalásra is rákérdez, amely a művészi gesztus kvalitását az alkotás fizikailag kivitelezett, materiális jelenlétének igényességében és/vagy a szellemi koncepció dominanciájában látja. A befogadó számára lehetőség nyílik a választásra is: a gyertyát bármikor elfújhatjuk vagy a mellé helyezett gyufával meggyújthatjuk.

Az Arkhimédész emlékére készített *Ne zavard köreimet* c. munka az idő és a külső tényezők szerepét vizsgálja. Sánta Botondot elsősorban az alkotói folyamat érdekli: a koncepció, az anyag tulajdonságai és az idő kölcsönhatásai révén születő alkotás. A *Ne zavard köreimet* emellett a művészi-szellemi aktivitás és a fiatal művészlét egzisztenciális akadályai között feszülő anomáliát is megjeleníti az Arkhimédész haláláról, egyben a gondolkodói tevékenység haláláról szóló történet megidézésével. A legenda szerint Arkhimédész az előbb említett szavakat mondta, amikor a Szürakúzáat elfoglaló római katonák egyike belépett hozzá, és összetaposta geometrikus matematikai ábráit, majd megölte őt.

A két nagyméretű félgömb – ami a tökéletes koncepció, a gondolat, az idea szimbólumaként jelenik meg, az időjárás fizikai hatásai által okozott változásnak és folyamatnak van kitéve. Ahol víz éri, ott szétomlik, idővel akár teljesen szét is eshet. Az alkotás alá van rendelve a folyamatnak, így az eső és a szárazság egyenlő alakítója a műnek. A folyamatra utalnak a gipsz negatívok is, melyekbe a roncsolódott anyag visszatehető és a folyamatosság, az újraalkotás megvalósítható.

Ezt a gondolatkört viszi tovább a *Kelés* c. alkotás is, amelyben egy szűnyoginvázió mint külső hatás nem csak befolyásolta, hanem átalakította az eredeti koncepciót, így az alkotói folyamat részévé vált. A kő nyers-faragott felülete, a határozott gesztussal elvágott, simára csiszolt, sterilen geometrikus rész, és a rózsaszín műanyag puha, formálható, a feldagadt, gyulladt bőrt is megjelenítő tulajdonságai hozzák létre az újabb dilemma párosát. Hasonló kettősség érvényesül a *Szívügy* c. alkotásban.

Garami Gréta

• Sánta János Botond: In memoriam Arkhimédész. „Ne zavard köreimet” vegyes technika helyspecifikus installáció 2019

Juhani Pallasmaa finn építész és építészteoretikus *A bőr szemei* című könyvében, a kortárs építészettel kapcsolatban a látás és a látvány túlhangsúlyozásáról beszél. Véleménye szerint a technokultúra által kitágított képi érzékelés a többi érzékszervi tapasztalás rovására kezdett el egy uralmi pozícióra törni. A látás hegemoniájának a kritikáját többen megfogalmazták. Pallasmaa, Merlau-Pontyt idézve az érzékek szimultaneitására és kölcsönhatására figyelmeztet.

”Érzékelésem nem azonos a vizuális, taktilis és auditív adottságok összegével: mindig totálisan, egész lényemmel érzékelek, s a dolognak éppen azt az egyedülálló szerkezetét, a létnek azt az egyedülálló módját ragadom meg, ami minden érzékemet egyszerre szólítja.”

A képzőművészet persze jóval szabadabb mozgásteret enged az érzékek általi tapasztalatok formába öntésének mint az építészet, hisz gyakorlati funkciók ritkán szólnak bele az adott műtárgy keletkezésébe. Biztos érzékelhető azonban a tapintásból, a manualitásból származó tudásnak a háttérbeszorulása, vagy a személyes térélmény sokkal inkább kvantitatív mint kvalitatív megélése.

A kéreggel való kapcsolatunk mindenképpen túlmutat egy vizuális viszonyon, a szobrászatban nem ismeretlen módon erősen érezhető az azzal való találkozáskor fellépő taktilis inger. Hosszú története során a kéreg felhasználásának nagy része a bőrhöz hasonló funkciójú volt, vegán módon. A premodern ember nem világformáló trendek követése miatt volt környezettudatos, hanem elsősorban lokális lehetőségeinek a legcéltudatosabb kihasználása miatt, és ennek okán a fenntarthatóság szempontjai is megjelentek életvitelében. Az anyaghasználat talán legérdekesebb példája a kéregpadlóburkolat, melyre szarvasbőrt fektettek. Pár éve Békési Laca barátunk itt az epreskertben mutatta meg nekünk, hogy hogyan kell egy szarvasbőrt szakszerűen kikészíteni. A kifeszített bőr látványának egyik legkülönösebb része a bagócs vagy kullancs által alaposan kilyuggatott mar rész volt, melyen átsütött a nap. Alapvetően a bőr és a kéreg is egy külső-belső világ határán lévő óvó és valamifajta áramlást keretbe fogó, azt bezáró része az élő szervezetnek. A nyírfán és a bükkfán látható, néha szemre emlékeztető formáknak természetesen nincs semmiféle funkcionális kapcsolata az emberi szemmel, mégis a felszín ilyen jellegű formai felbomlása minden gyereket megigéz.

Míg a szemnél alapvetően a fény beeresztéséről szoktunk gondolkodni, addig ”a szem a lélek tükre” (eredetileg a Pliniustól származó: „a szemben lakik a lélek”) kifejezés egy ellentétes mozgást is feltételez.

Szunyog Júlia itt kiállított fali munkáin is áttör a fény. A fénynek utat adó réseket, kivágott erdő vagy apró hajlékok csoportjaként is láthatjuk. Mesterséges fényforrást használva hoz létre egy különös kombinációt, egyszerre adva a kéregnek áttetszőséget és az áttörtség állapotának a kiemelését is.

A sérülésként is felfogható kéreghiányok a fáknál is egy öngyógyító folyamatként kezdik el újra elérni a folytonosságot. Erről a jelenségről eszünkbe juthat Giuseppe Penone-tól az *Alpi Maritime* sorozatból a fiatal facsemetét szorító bronzkéz, melyet a fa elkezd körbe nőni mintegy hibaként vagy akadályként felismerve a vele egyre szorosabb kapcsolatba kerülő plasztikát.

Végül a kiállítás mintegy tiszteletadásként is felfogható a modern civilizáció számára elmaradottnak tartott emberek felé, akik számára a természetes anyagok használata adta az egyetlen lehetőséget a túlélésre. Ezek az emberek gyakorlatilag nem szennyezték a saját környezetüket, sőt károsanyagkibocsátás szempontjából sokkal jobban állnak, mint legismertebb természetfilmesünk, bár a természeti környezetünk megóvása érdekében talán a leghatékonyabb ismeretterjesztő munkát végzik, mégis kénytelenek évente annyit repülni, hogy nagymamáinknak tízezer évig kellett volna fűteni a sparheltet, hogy ezt a környezetterhelést utolérjék.

Gálhidy Péter

• Szunyog Júlia: *Cserzett nyírfakéreg* 450x400 cm 2019

Ebben az évben a válogatás az enteriőrökre és a referencia képek alapján készült kis felbontású modellekre fókuszált. Mindkettő olyan műfaj, aminek nagy jelentősége van egy fiatal művész portfóliójában. Az enteriőr alkalmas arra, hogy a művész render-elési képességeit csillogtassa, aminek része az is, hogy képes legyen felmérni a rendelkezésre álló hardver adottságait, és kihozza belőle a maximumot. A kis felbontású, nem-organikus modellek – más néven az ún. *hard surface* modellek – reprezentálják legjobban a művésznak azt a képességét, hogy megtalálja azt a legkisebb adatmennyiséget, amivel még pontosan leírható egy adott forma, így a lehető leggazdaságosabban használja fel a hardver erőforrásokat. Különös jelentőséget ad ennek a műfajnak, hogy a bemutató után pár héttel kitört járvány és az arra válaszul bevezetett karantén miatt nagyon sok hallgató nem fért hozzá a munkájához szükséges hardverekhez. Így még inkább felértékelődött minden olyan tudásnak a szerepe, ami segítheti a művészt, hogy az általa elképzelt látványt bármilyen körülmények között képes legyen megvalósítani.

Előd Ágnes

• Für Johanna: Enteriőr 2019

Valamit belakni (bővíttem a mondatok számát)

De hol van itt akár egy bővített mondat?

Tőmondatok vannak. De még azok sem: hiányos mondatok:

valamit hallani

valamit elítélni

valamit tisztelni

Nincs alanyuk, nincs állítmányuk. Tárgyuk sincs. Tárgyak.

Tárgyként kínálóznak fel. Például:

Szeretnék valamit tisztelni.

Vágyom valamit kiásni.

Sürget az idő: indulás valamit összerakni.

Mondanom sem kell: mindenkinek felkínálóznak, mindenki vágyának, mindenki reményének, sürgetésének, rombolásának.

***

De mik kínálóznak fel? Mik ezek? Miféle dolgok?

főnévi igenevek

tárgyas igék főnévi igenevei

Ez három okból fontos:

1. a főnévi igeneveket egy mondatban olyan pozíciókra – feladatokra – használhatjuk, amelyek főnevet igényelnek:

– ezért lehetnek tárgyak például (Szeretnék repülni! MIT szeretnék? Repülni.)

– de alanyok is (De jó lenne valamit csinálni! MI lenne jó? Valamit csinálni)

2. ezek tárgyas igék: a beszélőt egy grammatikai tárggyal kapcsolják össze; az ige arra irányul

– szemben például a SÉTÁL igével, amelynek nincsen tárgya, amelyben csak úgy vagyunk, és a REPÜL-lel, a GONDOLKOZIK-al, vagy az ÉL-lel

– az ELÁRUL, a TISZTEL, a SZÉTTÉP vagy a SZERET mindig valami-re irányul: valami megtételére (vagy meg nem tételére, a költővel szólva)

– célzott tevékenységre, feladatra

– ráadásul itt minden feladat: tárgyi, már nem csak grammatikai értelemben: a hiányos mondat szerkezete: VALAMIT elárulni, tisztelni, széttépni vagy szeretni

– és még véletlenül sem: VALAKIT

– úgy belakni egy teret, hogy csak tárgyakkal rakjuk tele, feladatokkal, tennivalókkal

– ezt most nem fejtem ki

3. a harmadik ok: a főnévi igenevek: INFINITIVUS-ok

– ami nem egyszerűen azt jelenti, hogy vég nélküliek

– hanem azt, hogy meghatározatlanok, nemre, számra, módra

– vagyis LEHETŐSÉGEK

***

innen nézve a sokszoros TÁRGYIASSÁG és a (szinte bármit lehetből következő) MEGHATÁROZATLANSÁG feszültsége élteti e munkát

a cselekvés, a döntés KÉNYSZERE és a cselekvés,

a döntés SZABADSÁGA

a KELL és a LEHET küzdelme:

***

olyan ez, mintha a Boldog szomorú dal beszorult volna

Pilinszky két verse közé

Parancsoló mód

Enni kell.

Inni, enni és hányni kell.

Ülni és állni kell.

Beszélni és hallgatni kell

Beszélni, sétálni, vizelni,

hallgatni, hányni,

Állni, ülni kell.

Infinitívusz

Még ki lehet nyitni.

És be lehet zárni.

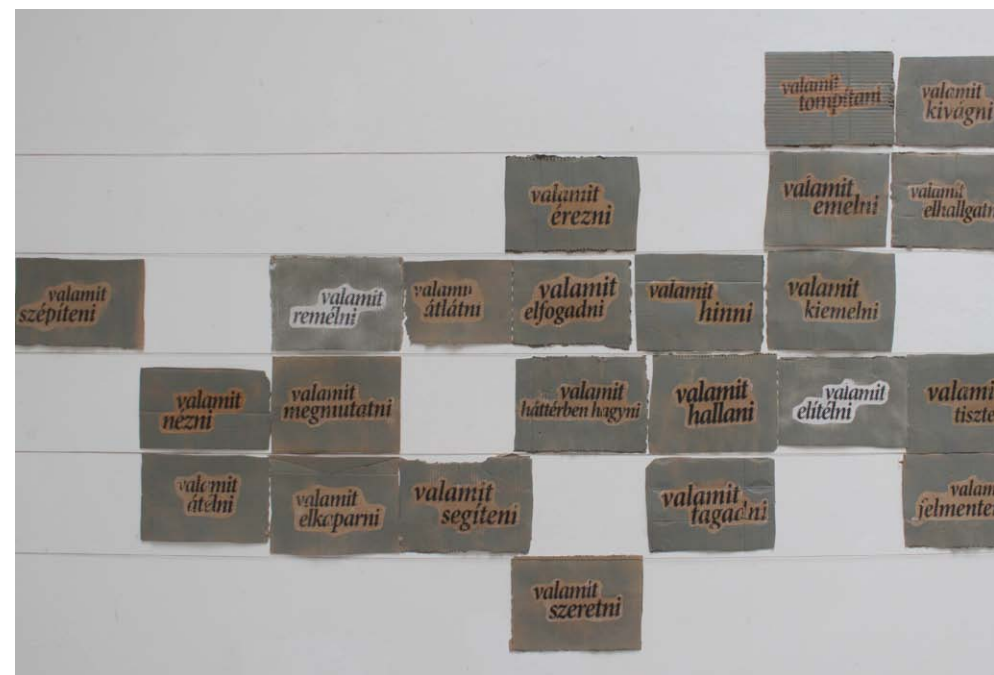
Még föl lehet kötni.

És le lehet vágni.

Még meg lehet szülni.

És el lehet ásni.

Horányi Attila

• Kiállítási enteriőr

Gúgyela Tamás egy nagyon különös területen mozog munkáival, amely terület nem csak a karakteres anyagválasztás miatt, hanem gyakran formai megjelenésében is már-már erősebben kötődik az építés emberléptékű rendjéhez, mint a kortárs szobrászat szabad térszervező lehetőségeihez. Kunkovác László őspítményeknek nevezi, a földművelő és pásztor kultúrában jellemző kültéri kemence, kerekől, lábas kukoricagóré épületeit, melyekről a 60-as, 70-es évektől kezdve, főleg az alföldi tanyákat járva készített nagyszerű gyűjtést. Ezek a szerény épületek, bár funkciójukat tekintve hosszabbtávra tervezettek, mégis rokonai az igluk, a mészégető és szénéégető boksák helyi anyagokból felépített, majd a tájba visszasimuló építményeinek. Van bennük valami szokatlan szakralitás. Főleg a kemencék, mint apró kápolnák, a torony és hajó vertikális és horizontális szimbólumából a lehető legegyszerűbb együtt állással látják el feladatukat. És ez nem véletlen. Amikor az ember nem szegte fel a kenyeret anélkül, hogy a kereszt jelével ne illette volna, a kenyérsütés kultúrája is egészen más helyet töltött be életében. Fokozatosan szekularizálódó világunkról nem csak az Európában megszűnő közösségek és a velük együtt eltűnő, vagy funkciót váltó templomok adnak hírt, hanem a piaci művészet jellegzetes kulcsművei is ezt erősítik.

Az ember spirituális emlékezetét azonban nehéz piaci szabályozással terelgetni. Életünk lényeges eseményeinél, szükségszerűen át kell gondoljuk, hogy anyagi létünk határai számunkra mit jelentenek. Popeye itt nem segít. Az anyaggal való elmélyült foglalkozás viszont egy szobrász számára sok olyan élményt adhat, amely szokatlan és egyedi lehetőség, önmegismerése szempontjából is.

Amikor Tamás gyerekkorában, szüleinek a felvidéki Helembán vályogházat kezdtek építeni, két idős asszony adta át nekik a vályogvetés fortélyait. Ennek a tudásnak a birtokában Tamás később egy olyan kísérletbe kezdett, ami a vályog egészen légiessé tételét célozta meg. Ennek egyik kiemelkedően szép eredménye az itt látható *Tölcsér* című szobra.

Az agyag, mint a legkézenfekvőbb edénykészítési és szobrász alapanyag, iszappal, homokkal és általában szalmával elegyítve éri el a vályogépítéshez szükséges állapotot. Efemer jellegét két itt látható szobránál tovább fokozza a repesztett felület, mely mégsem csak az elmúlásra utal. Tamás mesélte, hogy ezen a területen készen kapja a vályogot, ami annyira zsíros, hogy amikor egy dózer kialakított a domboldalban egy építési alapsíkot, az olyan sima és záró réteget adott, hogy évekig nem nőtt rajta semmi. Csak nagysokára, mikor elkezdett repedezni, jelentek meg a repedésekben az élet jelei.

A Lehetőségek háborgó tengerének közepéből meredeken kiemelkedő "Tengely hegye" a maga változtathatatlanságával volt, hogy a kínai császári palást középponti motívumaként szerepelt. Az, amivel viszont itt az *Axis Mundi* című munkájában találkozunk nem ennek a távoli képnek egy közép-európai átírata, hanem egy életciklus archetipikus jelrendszerének formai kísérlete. A születés személyes átélése egy kiállításra készülve kevésbé teszi érzékennyé a szobrászt az aktuális társadalmi, politikai, filmesztétikai szempontok figyelembevételére.

Tamást inkább az anyaföld szimbolikája érinti meg. Joseph Epes Brown *Az észak-amerikai indiánok szellemi öröksége* című írásában így fogalmaz: „A világ nagy vallási tradícióinak legtöbbszörében az emberek katedrálisok, templomok, szentélyek formájában építettek kultikus központokat, és e központokban, valamint a bennük megjelenített számos szimbolikus formában az univerzumról alkotott képüket fejezték ki. Kétségtelenül nem nehéz érzéklni a totalitást, vagy megérezni, hogy az ember éppen a világ középpontjában van, ha Európa nagy középkori katedrálisai vanunk. Az indiánok számára azonban maga a természet világa volt a templom, és e szentélyen belül minden forma funkció és erő iránt nagy tiszteletet tanúsítottak.”

Ez a szoros kötelék az európai ember számára rég lezárult, ha volt egyáltalán. Mai lehetőségeink a modern kor globális természetkínzó hozzáállásával szemben, a lokális lehetőségek apró lépéseiből épülhetnek. A piactól távol eső kiállítóterek, ebből a szempontból olyan helyként is értelmezhetőek, ahol ugyan nem találjuk sem a katedrálisok fennkölttségét, sem a városi ember érintetlen természet utáni sóvárgásának idillikus nyugvópontjait, de amely terek a létfelejtés intézményeinek sivár horizontján apró repedésként engedik szárba szökkenni a helyi értéket.

Gálhidny Péter

• Kiállítási enteriőr

Ezek a munkák a művész gyermekkori emlékeinek és a jelenlegi világnézetének, illetve természetlátásának összemosódásaként öltönek alakot. A *Crepuscolo* Mercedes-Benz csomagtartó fedele, a gyermekkori elérhetetlen álom képe (formája), ugyanakkor a hétköznaptól elkülönített hely imázsa. A művész állítása szerint ez a szabadság eszméjét hordozó "sziget". A pálmafa, "Siracusa", bálványozás. Másrészt, a nagykorúvá vált művész tudatában van annak, hogy mi emberek ambivalens lényekként egyszerre csodáljuk, bálványozzuk a természetet, áhítozunk utána, de romboljuk is. Nostalgia, melankólia, és bizonytalanság. Sohasem kielégíthető fenséges eszme. A növény az elveszett paradicsom szimbóluma és mellette a természet puha testként egymáshoz közelítenek. A torzó háta pedig a nyers szobrászati anatómia. A Mercedes-Benz csomagtartó fedele egyszerre a firenzei Medici síremlékek és ugyanakkor a siracusai elkápráztató nap visszamaradt üledéke. Gergő *Vissza a természetbe* címet viselő kiállításán szereplő munkái, olyan álom színárnyalatait foglalják magukba tompán, amire hiába vágyik, reménykedik az ember, mégsem érheti el.

Az emberiség történetét az Ipari forradalom után az újkor szorongásának, nyugtalanságának, bizonytalanságának kelene elnevezni. A 19. század második fele után következett az iparosodás, a gazdaság és lakosság nagyváros felé összpontosítása, koncentrálása, a kapitalizmus rohamos felvirágzása, a túltermelés okozta pánik, a spekulatív piactér létrejövetele és az iparvidék születése, a ranglétra acsarkodása, a növekedés iránti végtelen óhaj és a mammonizmus trendje, a fékevesztett környezetpusztítás és környezetszennyezés megjelenése, a racionalitást, a csak a haszonelvű higgadsággá vált jelentést hangsúlyozó társadalom...

A 20. század két nagy háborút váltott ki, mely a mérges gáz és lövészárk-hadviselés évszázada volt, végül az atombomba ledobásának évszázada is lett. Mi most olyan korszakban élünk, amikor elkerülhetetlenül szemünk előtt történik a kémiai és technológiai fejlődés, ami borzalmat és feszültséget kelt az emberekben. Tehát, amit mi a mai napon elfogadunk, elképzelünk a természetről, messzemenően más, mint az, amit anno Rousseau homályosan lerajzolt békés, csenevész-kori emlékei alapján. Mi most újraértelmezzük az újkori higgadságot, a racionalizmus kezdetleges jelentését. Mi most olyan társadalomban élünk, ahol elveszett a természet, ahova vissza kellene menni.

Gergő szobrászati alkotásaiban a puha emberi test, mint a természetes létezés alakja mindig valahol megcsavarodik, eltorzul, megcsonkul. Avagy szenvedéssel sújt, majdnem megfullad, csendesen behunyja a szemét...

A természetbe való visszatérés lehetetlenné vált korszakában lehet, hogy ez a természet felé visszamenni próbáló, törekvő személyes kiáltást jelent. Avagy a létezés bizonytalanságban, a láthatatlan transzcendens személlyel párbeszédet megvalósítani próbáló személy szem-lehunyas. Amit itt, Gergő munkájában helyenként észlelni lehet: az ilyen nem Istennek született ember Isten szempontjára felhágni próbáló balgasága, és annak a gyötrelmes keserősége, nyikorgása. A művész egy-egy munkájának közös jellemzői, a szenvedés, a megcsonkítás, az átváltozás, az elmélkedés, a saját származás kutatása, utánzása például az Oedipus, a felrepedés, a testi törések...

Ezek mutatják e világ feszültségét és az idegenség érzetét, ugyanakkor az örök álom: amit hiába akarunk vagy sóvárgunk érte, de soha nem lehet elérni, odaérkezni, a létezés bizonytalanságban láthatatlan transzcendens – személlyel párbeszédet megvalósítani próbáló személy szem-behunyas.

Ilyen értelemben Ámmer Gergő munkái mindig is erősen magukhoz vonzanak.

Nishikawa Kohki

• Ámmer Gergő: *Back to the Nature* gipsz, szék, fa, vas 180x135x50 cm 2019-20

• Ámmer Gergő: *Crepuscolo* gipsz, vas, fa 230x195x195 cm 2020

Életrajzok

- Ámmer Gergő** 1988 Marcali www.ammergergo.com

Tanulmányok:
2011–2017 Magyar Képzőművészeti Egyetem, szobrász szak mesterei: Kő Pál, Gálhidy Péter, Sallai Géza

Egyéni kiállítások:
2020 *Back to the Nature* Parthenón–fríz Terem, Budapest
2019 *A tökéletlenség harmóniája* Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely
2019 Deák Palota, Budapest
2018 *Az akarat anatómiája* Lívia–villa, Budapest

Válogatott csoportos kiállítások:
2020 *Szabadjáték / II. Képzőművészeti Nemzeti Szalon* Múcsarnok, Budapest
2020 *DERKÓ 2020* Múcsarnok, Budapest
2019 *Az MMA Képzőművészeti Tagozatának díjazottjai 2017–2018* Vígadó, Budapest
2019 *Szobrok a kertben* Szentendrei Művésztelep
2019 *New Rules* Aula, Magyar Képzőművészeti Egyetem, Budapest

Válogatott díjak:
2019 Szervátiusz Tibor ösztöndíj
2019, 2020 Derkovits Gyula ösztöndíj
2018 Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat, Tornyai plakett
2017 Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíj
2016 Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat, Galyasi Miklós nívódíj
2015 Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat, Kincses Pál díj

- Csontó Lajos** 1964 Budapest

Tanulmányok:
1986–1992 Magyar Képzőművészeti Főiskola

Válogatott egyéni kiállítások:
2019 *Felülírás* B32 Galéria, Budpest
2017 *Rád írok* Fuga, Budapest (Gábor Imrével, Vincze Ottóval)
2013 *Vicces sztori* MODEM, Debrecen
2011 *God Bless* Paksi Képtár, Paks
2007 *Irodalom* Budapest Galéria Lajos utcai kiállítóháza, Budapest

Válogatott csoportos kiállítások:
2020 *The Dead Web-The End* Ludwig Múzeum, Budapest
2019 *Publikus magánügyek* Ferenczy Múzeumi Centrum, MűvészetMalom, Szentendre
2015 *Képzelt közösségek, magánképzetek //Privát nacionalizmus* Budapest Galéria, Budapest
2014 *A bőrödön viseled* Capa Központ, Budapest
2013 *Konceptualizmus ma* Paksi Képtár, Paks

Válogatott díjak:
2007 Munkácsy-díj
2007 NKA kiemelt alkotói támogatás
2006 Budapest Galéria – Cite Internationale Des Arts ösztöndíja, Párizs
2005 Római Magyar Akadémia ösztöndíja
1992 Derkovits Gyula ösztöndíj

- Gombos Andrea** 1983 Szombathely www.gombosandrea.com

Tanulmányok:
2018–2019 Budapest Art Mentor – képzőművészeti mentorprogram
2002–2010 Magyar Képzőművészeti Egyetem, szobrász szak mestere: Körösenyi Tamás
2003–2010 Magyar Képzőművészeti Egyetem, vizuális nevelőtanár szak
2007 Staatliche Akademie der Bildenden Künste, Stuttgart Erasmus ösztöndíj, tanára: Rainer Ganahl

Egyéni kiállítások :
2019 *Most már sárga az idő* Parthenón–fríz Terem, Budapest
2014 *KOLO, RINGULUS* AmaTáR, Budapest
2007 *A hét műtárgya* MKE, Kálvária, Budapest

Válogatott csoportos kiállítások:
2020 *Szabadjáték* Múcsarnok, Budapest
2019 *Felfedezők 2.0* Ybl Budai Kreatív Ház, Budapest
2019 *Nyomotokban. Inspiráló erők az orosz és magyar képzőművészetben* Mikve Galéria, Budapest
2018 *Stúdió '18 – Szalon / A jövőt végképp eltörölni* MKE, Budapest
2017 *Derkó 2017* Múcsarnok, Budapest

Díjak:
2015-17 Derkovits Gyula ösztöndíj
2008 Magyar Alkotók Országos Egyesületének díja
2007 Ludwig Alapítvány ösztöndíja
2007 Erasmus ösztöndíj
2007 Köztársasági ösztöndíj

- Gúgyela Tamás Feranc** 1985 Kassa

Tanulmányok:
2007–2013 Magyar Képzőművészeti Egyetem, szobrász szak mestere: Kő Pál

Egyéni kiállítás:
2020 Parthenón–fríz Terem, Budapest

Válogatott csoportos kiállítások:
2020 *DERKÓ 2020* Múcsarnok, Budapest
2017 *Geumgang Nature Art Pre-Biennale* Geumgang Nature Art Center, Dél-Korea
2017 *IV. Nemzetközi Kastélypark Művésztelep* Teleki Kastély, Gernyeszeg, Románia
2013 *Best of Diploma* Barcsay Terem, Budapest
2013 *Inter Arborēs* MAMŰ Galéria, Budapest

Díjak:
2020 Derkovits Gyula ösztöndíj
2014 Samu Géza-díj
2011 Fundamenta-Amadeus ösztöndíj

- Komoróczky Tamás** 1963 Békéscsaba www.komoroczky.com

Tanulmányok:
1998–1999 Tanársegéd a Magyar Képzőművészeti Főiskolán
1991 Staatliche Kunstakademie Düsseldorf, videó szak
1990–1992 Magyar Képzőművészeti Főiskola, posztgraduális képzés, murális szak
1986–1990 Magyar Képzőművészeti Főiskola, festő szak

Válogatott egyéni kiállítások:
2018 *Feltáró intuíció* Óbudai Társaskör Galéria, Budapest
2017 *Megjelenés / Appearance* Acb Galéria, Budapest
2016 *Logos, Tekhnos, Textos, Videos, Audios, Lajos* Budapest Galéria, Budapest
2015 *Piros a vér / a vér mintázatai* Neon Galéria, Budapest
2014 *Írányok – Írás egy jövőndő öskoponyán* HOM Miskolci Galéria, Miskolc

Válogatott csoportos kiállítások:
2020 *The Dead Web-The End* Ludwig Múzeum, Budapest
2019 *Még mindig, már nem* Art Quarter Budapest Galéria, Budapest
2017 *Abstract Hungary* Künstlerhaus, Halle für Kunst & Medien, Graz
2016 *Arcadia* SPRLQDT Gallery, Fabrica de Pensule, Cluj-Napoca
2015 *TÖBB FÉNY! Fénykörnyezetek* Új Budapest Galéria, Budapest

Válogatott díjak:
2007 Ösztöndíj, European Center for Contemporary Art Actions, Strasbourg
2005 Ösztöndíj, Künstlerhaus Bethanien, Berlin
1995–1998 Derkovits Gyula ösztöndíj

- Sánta János Botond** 1985 Sepsiszentgyörgy

Tanulmányok:
2006–2013 Magyar Képzőművészeti Egyetem, szobrász szak

Egyéni kiállítások:
2019 *8. NAP* Parthenón–fríz Terem MKE, Budapest
2016 *Fészek*, Sepsiszentgyörgy
2011 *Foszília* CDFÚ, Budapest
2007 *Örökség* helyspecifikus kiállítás a volt Posta épületében, Sepsiszentgyörgy
2005 *Az én nappalim* Tűzraktár, Budapest

Válogatott csoportos kiállítások:
2017-2019 *HERE* Cavallerizza, Torino
2011 *Take five* helyspecifikus kiállítás egy kamion utánfutóján, Sepsiszentgyörgy
2010 Erasmus Facultad de Bellas Artes, Lisszabon, Portugália
2010 *3D* Televízió Fészek Galéria, Budapest
2008 *Fekete tojás* Inda Galéria, Budapest

Díjak:
2009 Fundamenta-Amadeus ösztöndíj
2009 Erasmus ösztöndíj – Facultad de Bellas Artes, Lisszabon, Portugália

- Szunyog Júlia** 1991 Rimaszombat www.jutneked.com

Tanulmányok:
2011–2016 Magyar Képzőművészeti Egyetem, szobrász szak mesterei: Farkas Ádám, Karmó Zoltán, Gálhidy Péter

Válogatott egyéni kiállítások:
2019 *Évgyűrűk* Parthenón–fríz Terem, Budapest
2017 *Hová tűnnek?* Művelődési ház, Királyhelmeç
2014 *Fészek* Kaleidoszkóp ház, Esztergom

Válogatott csoportos kiállítások:
2018 *Átlát* Nemzetek Galériája, Perbenyik
2017 *A Hevesi művésztelep jubileumi kiállítása* Heves
2017 Budapest Bistro, Bécs
2016 *XXIV. Felső szabolcsi képzőművészek Tavaszí Tárlata* Kisvárdai Várszínház és Művészetek Háza, Kisvárdá

Díjak:
2017 Samu Géza-díj
2018 KULTMINOR alkotói ösztöndíja
2018 VI. Nemzetközi Textilművészeti Triennálé EMMI díja
2015 Erasmus ösztöndíj, Kolozsvár

- Zombor Gábor** 1973 Budapest

Tanulmányok:
2015 DLA fokozat megszerzése Summa Cum Laude minősítéssel Elegendő építészet cím-mel írt értekezéssel

2002–2004 Magyar Építész Szövetség Mesteriskolájának hallgatója (XVII. ciklus)
2001–2004 BME, Középülettervezési Tanszék mesterképzős hallgatója
1992–2000 Budapesti Műszaki Egyetem, Építész Szakirány

Egyéni kiállítások:
2019 *Kötösség – Alkalmazott építészeti formakísérletek* Parthenón–fríz Terem, Budapest
2014 *Monomorf leképezések_öt év építészeti kísérletezés a monoSTUDIOban* FUGA Budapesti Építészeti Központ
2012 *Munkaközi No.8 – AKTUÁLIS MAPPÁK* Budapesti Építészeti Központ, Budapest

Válogatott csoportos kiállítások:
2019 *Az építészeti tervrajz is műalkotás!* FUGA Budapesti Építészeti Központ, Budapest
2019 *Természet és építészet* Magyar Építészek Háza, Budapest
2011 *Tíz év építészete a nagybálintgalériától a nagybálintgalériáig*
2005 *55 podeszt FLATSHADED N*&n Építész Galéria, Budapest
2004 *A Széptől a Szépig és vissza / BAND AID_9* Nemzetközi Velencei Építészeti Biennálé Giardini, Velence

Válogatott díjak:
2020 Icomos-díj
2015 Molnár Péter-díj
2006 Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj, London
2000 a Magyar Építész Szövetség diplomadíja

Kiadta • Magyar Képzőművészeti Egyetem, 1062 Budapest, Andrásy út 69-71.

Borító és grafikai munkák • Nemes Péter

Fotók • Egressy Orsolya, Gúgyela Tamás, Haid Attila, Komoróczy Tamás, Szabó Ádám

Szerkesztő • Szabó Ádám

Készült 500 példányban

ISBN 978-963-7165-85-6

MKE, Parthenón-fríz Terem, Budapest, 2020

A kiadványt támogatta:

 nka
Nemzeti Kulturális Alap